

Балқаш қаласының ауданарапық аділет
басқармасы. Занды тұлғаның мемлекеттік
20 29 ж. «13» 04
Қайта тіркеу жүргізіледі
БСН 040 99 000 3135
Алгашқы тіркелген күні 2007 ж. 29 05

Балқаш қаласының ауданарапық аділет
басқармасы. Занды тұлғаның мемлекеттік
20 21 ж. «13» 04
Қайта есепке алу тіркеу жүргізілді
№ 18 - 1930-25 64 жолік
Алгашқы тіркелген күні 2007 ж. 29 05

«Қарағанды облысының
экономика басқармасы» ММ
басшысының

2021 жылғы «08» ғазгатада
№ 25 бұйрығымен
БЕКІТІЛГЕН

Қарағанды облысы білім басқармасының
Балқаш қаласы білім бөлімінің
«№ 16 жалпы білім беретін мектебі»
коммуналдық мемлекеттік мекемесінің
ЖАРҒЫСЫ

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Қарағанды облысы білім басқармасының Балқаш қаласы білім бөлімінің «№ 16 жалпы білім беретін мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – мемлекеттік мекеме) функцияларды орындау үшін мекеменің ұйымдық-құқықтық түрінде құрылған, занды тұлға мәртебесі бар коммерциялық емес ұйым болып табылады.
2. Мемлекеттік мекемесі түрі: коммуналдық.
3. Мемлекеттік мекеме облыстың жергілікті аткаруышы органының шешімімен құрылады.
4. Мемлекеттік мекеменің құрылтайшысы: Қарағанды облысының әкімдігі.
5. Мемлекеттік мекемені басқаруды жүзеге асыратын орган: Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі болып табылады.
6. Мемлекеттік мекеменің толық атауы:
мемлекеттік (қазак) тілінде:
Қарағанды облысы білім басқармасының Балқаш қаласы білім бөлімінің «№16 жалпы білім беретін мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі;
орыс тілінде:
Коммунальное государственное учреждение «Общеобразовательная школа № 16» отдела образования города Балхаш управления образования Карагандинской области.
7. Мемлекеттік мекеменің орналасқан жері: 100300, Қарағанды облысы, Балқаш қаласы, Злиха Сабитова шағын ауданы, үй №1.

2 тарау. Мемлекеттік мекеменің құқықтық мәртебесі

8. Мемлекеттік мекеменің Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес дербес тенгерімі, банкте шоттары, бланкілері, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы бейнеленген және мемлекеттік мекеменің атауы жазылған мөрі болады.
9. Мемлекеттік мекеме басқа занды тұлғаны құра алмайды, сондай-ақ оның құрылтайшысы (қатысушысы) бола алмайды, Қазақстан Республикасы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда.
10. Мемлекеттік мекеме өзінің міндеттемелері бойынша өзінің кепілдігіндегі ақшамен жауап береді. Мемлекеттік мекемеде ақша жеткіліксіз болған кезде оның міндеттемелері бойынша Қазақстан Республикасы немесе әкімшілік-аумақтық бірлік тиісті бюджет каражатымен субсидиарлық жауапты болады.
11. Мемлекеттік мекеменің азаматтық-құқықтық мәмілелері, олардың Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің аумақтық қазынашылық бөлімшелерінде міндетті тіркелгеннен кейін, күшіне енеді. Мемлекеттік мекеменің қаржы-шаруашылық қызметін мемлекеттік мекеменің басқару

органы осы тарауда және басқа да заң актілерінде көрсетілген барлық келесі функциялармен жүзеге асыра алады.

3 тарау. Мемлекеттік мекеме қызметінің мәні мен мақсаттары

12. Мемлекеттік мекеме қызметінің пәні: жеке тұлғаның, қоғамның, мемлекеттің мүдделері үшін оқыту және тәрбиелеу; баланың жеке басының жан-жақты дамуына қолайлы жағдай жасау; оқушылардың өзін-өзі тәрбиелеу және қосымша білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыру.

13. Мемлекеттік мекеме қызметінің мақсаты:

1) азаматтардың белгіленген жалпыға міндетті білім беру стандарттарының Қазақстан Республикасының Конституциясымен кепілдендірілген тегін орта білім алу құқығын жүзеге асыру;

2) негізгі жалпы білім беру бағдарламаларын сапалы игеруді қамтамасыз ету;

3) мәдениеті жоғары, қоғамдағы өмірге бейімделген, терең және кеңейтілген білім беру бағдарламаларын саналы таңдауға және дамытуға дайын интеллектуалды тұлғаны қалыптастыру.

4) Оқушыларды қәсіптік оқытуға бағыттап дайындау.

14. Мемлекеттік мекеме өз мақсаттарына жету үшін келесі қызмет түрлерін жүзеге асырады: бастауыш, негізгі және жалпы орта, қосымша білім. Мекеме мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласында (шағын орталықтар, мектепке дейінгі сыныптар) білім беру қызметін ұсынады. Қызметтің барлық түрлері Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 16 мамырдағы № 202 «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Заңында көзделген рәсімдер орвндалғаннан кейін жүзеге асырылады:

мекеменің негізгі міндеттері болып табылады:

1) ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтар, ғылым мен практиканың жетістіктері негізінде жеке тұлғаны қалыптастыруға, дамытуға бағытталған сапалы білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау;

2) жеке тұлғаның шығармашылық, рухани және физикалық мүмкіндіктерін дамыту, адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру, даралықты дамытуға жағдай жасау арқылы интеллектті байыту;

3) азаматтық пен отансүйгіштікке, өз Отанына, Қазақстан Республикасына деген сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге, халықтық дәстүрлерді қастерлеуге, кез-келген конституцияға қарсы және қоғамға қарсы көріністерге төзбеушілікке тәрбиелеу;

4) белсенді азаматтық позициясы бар жеке тұлғаны тәрбиелеу, республиканың қоғамдық-саяси, экономикалық және мәдени өміріне қатысу қажеттіліктерін қалыптастыру, тұлғаның оның құқықтары мен міндеттеріне саналы қатынасы;

5) ұлттық және әлемдік мәдениеттің жетістіктерімен таныстыру; казак және республиканың басқа халықтарының тарихын, әдет-ғұрыптары мен

дәстүрлерін зерттеу; мемлекеттік, орыс, шетел (ағылшын, неміс) және басқа тілдерді менгеру;

6) мұғалімдердің әлеуметтік жағдайының жақсаруын қамтамасыз ету;

7) қоғам мен экономика қажеттіліктеріне жауап беретін білім сапасын бағалаудың ұлттық жүйесінің жұмыс істеуі;

8) оқытудың жаңа технологияларын, соның ішінде кредиттік, қашықтықтан, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізу және тиімді пайдалану;

9) жалпы білім беруді, өндірістегі оқытуды және еңбек нарығының қажеттіліктерін байланыстыратын және білім мен құзыреттілікке негізделген әркімнің қоғамдағы жеке әлеуетін барынша арттыруға көмектесетін өмір бойы оқыту жүйесін дамыту;

10) окушылардың кәсіби мотивациясын қамтамасыз ету;

11) ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың білім алуы үшін арнайы жағдайлар жасау.

Қазақстан Республикасының заннамасына және осы жарғыға сәйкес келесі ақылы білім беру қызметтерін ұсыну:

косымша білім беру бағдарламалары бойынша оқыту;

1) арнайы курстар мен пәндер циклдерін қосымша оқыту бойынша;

2) жеке окушылармен жеке негізде оку жоспарына сәйкес сағат санынан артық пәндер бойынша қосымша сабактар өткізу;

3) окушылармен пәндерді қосымша терендептіп оқыту үшін (мемлекеттік жалпыға міндettі стандарттардың тиісті білім беру бағдарламалары шенберінен тыс).

4) ақысыз білім беру қызметтерінің кепілдендірілген көлеміне кірмейтін басқа білім беру қызметтері

негізгі қызметтің орнына ақылы қызметтерді көрсету мүмкін емес. Мектептің ақылы қызметтерінің бағасы Қазақстан Республикасының заннамасында белгіленген тәртіппен бекітілуге жатады;

дамытуши білім берудің жаңа мазмұнын, оны жүзеге асырудың нысандары мен әдістерін, эксперименталды оку жоспарларын, бағдарламаларын және факультативтік курсарды іздеуді, әзірлеуді ұйымдастыратын білім беру ұйымы болып табылады. Оку процесін ұйымдастыру, басқару осы жарғыға сәйкес жүзеге асырылады;

оку-тәрбие қызметі мемлекеттік жалпыға міндettі білім беру стандарттары негізінде әзірленген және міндettі негізгі және қосымша бағдарламаларды әзірлеуді жүзеге асыратын оку жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырылады. Мекеменің бағдарламалары мемлекеттік жалпы білім беретін мектептердің типтік бағдарламаларына негізделген;

мемлекеттік мекеме Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында айқындалған шектерде оқытудың формаларын, құралдары мен әдістерін тандауда дербес. Оку процесін жүзеге асыру үшін мемлекеттік мекеме жылдық жұмыс оку жоспарын және мекеме жетекшісі бекітетін оку сабактарының кестесін жасайды және бекітеді;

оку пәндерін терендетіп оқыту үшін мекемеге факультативтерге және әр сыныпқа 4 сағат есебінен оқушылардың тандауы бойынша косымша курсарды ұйымдастыруға қаражат бөлінуі мүмкін;

окыту тілі мемлекеттік тілі болып табылады;

оку жұмыс жоспарының вариативтік бөлімі қамтамасыз етіледі:

1) жеке тандау, жеке даму бағдарламасы, инновациялық және оқыту технологияларын колдану;

2) мекеменің мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес келетін косымша білім беру бағдарламаларын іске асыруға арналған пәндерді дамытатын жаңа оқу жоспарларын енгізу;

3) оқушылардың ақыл-ой белсенділігін дамыта отырып, шындықты танудың әмбебап әдістерін игеруге бағытталған жеке тұлғаның жалпы мәдени дамуына ықпал ететін, дүниетанымы мен гуманистік санасын қалыптастыратын пәндер мен курсарды енгізу.

мемлекеттік мекеменің құрылымы:

1) әкімшілік (директор және оның орынбасарлары);

2) әдістемелік кенес, Педагогикалық кенес, Педагогикалық әдеп жөніндегі кенес, Қамкоршылар кенесі, жалпы мектептегі ата-аналар комитеті, сыныптық ата-аналар комитеттері, пәндік әдістемелік бірлестіктер;

3) сынып, топ - мемлекеттік мекеменің негізгі құрылымдық бірлігі; білім деңгейі:

1) бастауыш білім беру (1-4 сыныптар), негізгі стратегиялық бағыт - бұл кіші жастағы оқушының жеке қабілеттерін ашуға, белсенділіктің негізгі бағыттары мен оқудың он мотивациясы негізінде бастапқы шығармашылық дағдыларды қалыптастыруға, психофизикалық, интеллектуалды және музикалық дамуға жағдай туғызуға мүмкіндік беретін оқыту. Оқу бағдарламасын менгеру мерзімі - 4 жыл;

2) негізгі орта білім (5 - 9 сыныптар) білім мазмұнын жаңартуға бағытталған негізгі әмбебап білім беруді қамтамасыз етеді, күрделі танымдық процестерге көшу үшін арнайы қабілеті мен дағдыларды қалыптастырады; жалпы дамытуши және арнайы курсарды тандауды қамтамасыз етеді, оқушыларға жеке оқыту жүйесін құруға мүмкіндік туғызады. Азаматтық пен отансүйгіштікке, өз Отаны - Қазақстан Республикасына деген сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге, халықтық дәстүрлерді құрметтеуге, кез-келген конституцияға карсы және қоғамға қарсы көріністерге тәзбеушілікке тәрбиелеу. Оқушыларға кәсіптік бағдар беру. Негізгі орта білім орта жалпы білім алудың негізі болып табылады. Әр пәннің мазмұнын зерттеу негізгі орта білім деңгейінде аяқталады. Негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламасын менгеру мерзімі - 5 жыл;

3) жалпы орта білім беру (10-11 сыныптар) танымға деген қызығушылықтың және оқушының шығармашылық қабілеттерінің дамуын, оқуды саралау негізінде өз бетінше оқу іс-әрекетінің дағдыларын қалыптастыруды қамтамасыз етеді. Міндетті пәндерден басқа, пәндер жеке тұлғаның қызығушылықтарын, қабілеттері мен мүмкіндіктерін, яғни

гуманитарлық немесе жаратылыштану-математикалық бағыттар бойынша мамандандырылған оқытуды жүзеге асыру мақсатында оқушылардың өз қалауы бойынша енгізіледі. Жалпы орта білім бастауыш кәсіптік, орта кәсіптік (қысқартылған, жеделдетілген бағдарламалар үшін) және жоғары кәсіптік білім алушылардың негізі болып табылады. Жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламасын менгеру мерзімі - 2 жыл.

«Көркем еңбек» пәнін оқыту, сондай-ақ вариативтік компоненттің сағаттарын оқыту мектеп аралық оқу-өндірістік кешен негізінде жүзеге асырылуы мүмкін. Қосымша білім беруді дамыту шенберінде Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі басшысының бұйрығына сәйкес мектептің жұмыс оқу жоспарының ауыспалы бөлігінің сағаттары қосымша білім беру үйіміна берілуі мүмкін;

сағаттар мен сабактарды ауыстыруды, сондай-ақ үйірмелерді оқытумен байланысты барлық мәселелерді шешуді Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі жүзеге асырады. Мемлекеттік мекеме оқу жоспарының ауыспалы компонентін бірнеше сағат бойы мектептен тыс жерде өткізуге құқылы (мәдениет мекемелері, спорт гимараттары, әскери гимараттар, ғылыми зертханалар, өндірістік кәсіпорындар, қосымша білім беру үйімдары және т.б.).

тиісті контингентті көрсете отырып, сыныптар жиынтығы Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің басшысымен келісіледі. Сабак жиынтығын құруға мекеменің басшысы жеке жауап береді. Сыныптардағы оқушылардың саны колданыстағы «Білім беру объектілеріне койылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелеріне сәйкес, осы білім беру үйімінде тікелей бөлінген бюджеттік қаражатты ескере отырып, санитарлық нормалар сакталған жағдайда белгіленеді;

сыныптар пәндерді окуда тізімі мемлекеттік білім беру стандартында айқындалатын, саны 24 адамнан кем емес, 2 кіші топқа бөлінуі мүмкін. Егер оқу жылы ішінде оқушылар саны 24 оқушыдан кем болған жағдайда сыныпты 2 кіші топқа бөлу осы оқу жылының келесі тоқсанынан басталады. Жарғының осы тармағында бюджеттін мүмкіндіктері ескерілген;

егер мемлекеттік мекеме өзінің мәртебесі бойынша шағын жинақты мектепке жататын болса, онда оқу процесі әр түрлі жастағы оқушылардың арасынан 2 кіші топқа бөлініп сәйкес қамтамасыз етіледі;

шағын жинақты мектептерде жеке пәндерді окуда және сыныпта 10-16 оқушының қатысуын кіші топтарға бөлуге рұқсат етіледі. Сыныптарды бір сыныпқа біріктіру және біріктіру кезінде әр түрлі жастағы оқушылардың саны 10 адамнан аспауы керек. Шағын жинақты мектептердегі сыныптардың бос болуына 3-10 адамнан немесе одан да көп адамға рұқсат етіледі. Үш немесе төрт сыныпты біріктіргендегі, оқу сабактарын үйімдастырудың жылжымалы кестесі қолданылады. Бірінші сынып пен мектеп біруші сыныптарды біріктіріп оқытуға жол берілмейді;

мемлекеттік мекемеде толық және толық емес жұмыс күнімен жұмыс жасайтын мектепке дейінгі шағын орталық жұмыс істейді. Мектепке дейінгі

шағын орталық занды тұлға болып табылмайды, бірақ мемлекеттік мекеменің құрылымдық бөлімшесі болып табылады және мектепке дейінгі жастағы балаларды жан-жакты дамыту және олардың ата-аналарына баланы тәрбиелеу мен оқытуды, балаларды әлеуметтік бейімдеуді үйымдастыруда консультативтік-әдістемелік қолдау көрсету үшін құрылған;

шағын орталықка қабылдау құжаттарды қабылдау және балаларды мектепке дейінгі білім беру үйымдарына қабылдау қағидалары негізінде жүзеге асырылады. Балаларды қабылдауға арналған құжаттардың тізбесі құжаттарды қабылдау және балаларды мектепке дейінгі білім беру үйымдарына қабылдау қағидаларымен және мемлекеттік қызмет көрсетудің тиісті мемлекеттік стандартымен анықталады;

мемлекеттік мекеме оқушыларға денсаулық жағдайы туралы медициналық аныктамаға сәйкес үйде оқыту ұсынады. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің нұськауына сәйкес аптасына оку сағатының саны бөлінеді, кесте жасалады, бұйрық мұғалімдердің жеке құрамымен анықталады, сабактар журналы жүргізіледі. Ата-аналар (занды өкілдер) үйде сабак өткізуге жағдай жасауға міндettі;

оку сабакы Қазақстан Республикасының заннамасында айқындалған тәртіппен басталады және аяқталады. Оқу жылының ұзактығы, академиялық апталар мен демалыс күндерінің санын коса алғанда, білім беру саласындағы мемлекеттік стандарттың және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес анықталады;

мемлекеттік мекемеде келесі жұмыс және сабак режимі белгіленуі мүмкін: сабактың бірінші ауысымында басталуы – 8:00 (8:30 немесе 9:00) сағат, екінші ауысымда – 13:30 (14: 00) сағат. Сабак кестесін мекеме басшысы немесе оны алмастыратын адам бекітеді. Сабак кестесінде күн сайынғы сабактың саны, ұзактығы мен сабактың кезектілігі, сонымен катар сабактар арасындағы үзілістердің ұзактығы көрсетіледі. Мектеп кестесінің мәселелері колданыстағы «Білім беру обьектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелерімен реттеледі. Сабактардың кестесі эпидемиологиялық жағдайға сәйкес, уәкілетті органдар және (немесе) лауазымды адамдар белгілеген шектеу шаралары негізінде өзгеруі мүмкін;

сабак арасындағы ауысу кезеңінде мекеме Қазақстан Республикасының заннамасына сәйкес мектеп асханасында ата-аналар мен жалпыға бірдей білім беру коры есебінен мектеп асханасында тамактануды үйымдастырады;

мемлекеттік мекемедегі тәртіп оқушылардың, тәрбиленушілердің, мұғалімдердің адамдық кадір-касиетін құрметтеу негізінде қолдау көрсетіледі. Оқушыларға қатысты физикалық және психикалық зорлық-зомбылық әдістерін қолдануға жол берілмейді. Оқушыларға медициналық көмекті әкімшілік пен оқытушылық құраммен бірге оқушылардың денсаулығы мен физикалық дамуына, медициналық шаралардың өткізілуіне және санитарлық-гигиеналық нормалардың сакталуына жауапты мейірбіке көрсетеді. Медициналық көмекті жергілікті денсаулық сактау органдары

көрсетеді (емханалар). Окушылар кесте бойынша жоспарлы медициналық тексеруден өтеді;

Қазакстан Республикасының «Білім туралы» Занын талаптарына сәйкес мектеп формасы міндettі. Оны кио тәртібі мен стилі ата-аналар комитетімен немесе камкоршылар кенесінің келісімімен мекеме басшысының бұйрығымен бекітіледі. Мектеп формасы білім берудің зайырлы сипатына сәйкес келуі керек. Мектеп формасына киім-кешектерді, оның ішінде бас киімдер мен түрлі конфессиялардың діни ұстанымдарының атрибуттарын енгізуге жол берілмейді;

міндettі мектеп формасына койылатын талаптар Қазакстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 14 кантардағы №26 бұйрығында айқындалған жалпы талаптарға сәйкес келуі керек;

мемлекеттік мекемеге саяси партиялардың, қоғамдық-саяси және діни козғалыстар мен ұйымдардың ұйымдық құрылымдарын құруға және олардың жұмысына жол берілмейді. Мекеме зайды және діни білімнің бөліну принципін сактауға міндettі. Кез-келген түрде діни білім алуға жол берілмейді;

инклузивті білім берудің мақсаттарын жүзеге асыра отырып, мекеме ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға олардың білім алуы, дамуында ауытқушылықтарды түзету және білім берудің барлық деңгейлерінде әлеуметтік бейімделуі үшін ерекше жағдайлар жасайды. Окуорныңдағы окушылардың ата-аналарының немесе баска занды өкілдерінің мұдделерін ескере отырып, инклузивті сыныптар ашылуы мүмкін (бір сыныпта ерекше білім беру қажеттіліктері бар екі баладан артық окуға болмайды). Инклузивтік сыныптарға психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялардың корытындылары мен ұсыныстары негізінде окуға түсken ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар жалпы білім беру бағдарламасы немесе жеке бағдарлама бойынша оқытыла алады. Инклузивті сыныптарға жазылған ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін түзету сабактарын арнайы мұғалімдер (олигофренопедагог, сурдопедагог, тифлопедагог, мұғалім-дефектолог, мұғалім-логопед) жүргізеді. Мекемеде сөйлеу орталығы өз жұмысын тұрақты негізде жүргізе алады. Лого орталығының ашылуы Қарағанды облысының білім баскармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі басшысының бұйрығымен ресімделеді;

мемлекеттік мекемеге кабылдау бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің оку бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымында окуға жіберудің стандартты ережелері негізінде жүзеге асырылады. Балаларды кабылдауға арналған құжаттар тізімі бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің білім беру оку жоспарларын іске асыратын білім беру ұйымдарында окуға кабылдау ережелерімен және мемлекеттік қызметтер көрсетудің тиісті мемлекеттік стандарттарымен аныкталады. Бірінші сыныпқа кабылдау үшін баланың ата-аналары немесе занды өкілдері мұғалімді таңдауға құқылы емес. Сыныптан сыныпқа ауыстыру

Педагикалық кеңестің шешімімен оку үлгерімі нәтижелеріне сәйкес жүзеге асырылады;

шағын жинакты мектептерден баска, 0-11 сынып оқушыларының ең аз саны 12 адамнан кем болмауы керек. Мектепке дейінгі сыныптарға кабылдау ата-аналардың немесе баска занды өкілдердің өтініштері бойынша жүзеге асырылады;

үлгерімнің ағымдағы мониторингі, білім алушыларды аралық және корытынды аттестаттау, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оку бағдарламаларын іске асyrатын білім алушылардың үлгерімін ағымдағы, аралық және корытынды аттестаттаудың стандартты ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады;

корытынды аттестаттаудан сәтті өткен түлектерге мемлекеттік мекеменің мөрімен расталған тиісті білімі туралы мемлекеттік үлгідегі құжат беріледі;

кәмелетке толмаған білім алушыларды шығаруға құқыққа қайши әрекеттер жасағаны, білім беру үйімінің жарғысын өрескел және бірнеше рет бұзғаны үшін білім беру үйімін мемлекеттік басқару органының шешімі бойынша ерекше жағдайларда жол беріледі. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығының калған балаларды шығару туралы шешім корғаншылық және қамқоршылық органдарының келісімімен қабылданады. Кәмелетке толған білім алушыларды мектептен шығаруға педагогикалық кеңестің шешімі бойынша құқыққа қайши әрекеттер жасағаны, білім беру үйімінің жарғысын, сондай-ақ үлгерімін өрескел және бірнеше рет бұзғаны үшін жол беріледі;

тәрбиеленушілерді шағын-орталықтың топтарынан шығару ай сайынғы төлем уақытында төленбеген, бала дәлелді себептерсіз және әкімшілікке ескертусіз бір айдан астам уақыт өткізіп алса, медициналық қарсы көрсетілімдер болған жағдайларда жасалады;

окушыларға дәрігерге дейінгі медициналық қызмет көрсетуді мейірбике камтамасыз етеді, ол әкімшілікпен және педагогикалық персоналмен қатар білім алушылардың денсаулығы мен физикалық дамуына, емдеу іс-шараларын жүргізуге және санитариялық-гигиеналық нормаларды сактауға жауапты болады. Дәрігерлік медициналық қызмет көрсетуді жергілікті денгейдегі денсаулық сактау органдары (емхана) жүзеге асырады. Окушылар кесте бойынша медициналық тексеруден өтеді;

жалпы білім беру процесінің қатысуышылары: білім алушылар, педагог қызметкерлер, білім алушылардың ата-аналары (оларды алмастыратын адамдар) болып табылады.

окушылар құқылы:

- 1) акысыз жалпы орта білім алуға;
- 2) әр түрлі ерекше жетістіктері үшін марапатталуға
- 3) медициналық көмекке;
- 4) кітапхана корын тегін пайдалануға;
- 5) косымша (акылы) білім беру қызметтерін алуға;
- 6) мекемені басқаруға қызметіне қатысуға;

7) адамның қадір-қасиетін құрметтеу, ар-ождан және акпарат бостандығы, өз пікірі мен сенімін еркін білдіруге;

окушылар міндettі:

1) мекеменің жарғысы мен ішкі тәртіп ережелерін сактауға;

2) адалдықпен окуға және оқу орнының мүлкіне мұқият күтім жасауға, мектептің мүлкіне зиян келтірілген жағдайда, оның күндылығын ата-аналарымен бірге қалпына келтіруге және өтеуге;

3) басқа окушылар мен оқу орнының қызметкерлерінің ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;

4) мемлекеттік мекеме көрсеткен мектеп формасын киуге;

ата-аналары мен кәмелетке толмаған балалардың басқа занды өкілдері құқылышы:

1) баланың калауын, жеке бейімділігі мен ерекшеліктерін ескере отырып, оқу орны беретін мүмкіндіктер шенберінде білім беру нысанын тандауға;

2) қамқоршылар кеңесі немесе ата-аналар комитеті арқылы мекеменің басқару органдарының жұмысына қатысуға;

3) балаларының үлгерімі, тәртібі және оқу жағдайлары туралы акпарат алуға;

4) балаларын оқыту мен тәрбиелеу мәселелері бойынша кеңестер алуға; ата-аналар және басқа занды өкілдер міндettі:

1) балалардың куаісіз өмір сүруі мен окуы үшін, олардың интеллектуалды және дene қүшінің дамуын, адамгершілік қалыптасуын қамтамасыз ету үшін сау және куаісіз жағдайлар жасауға;

2) балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен қамтамасыз етуге;

3) мемлекеттік мекеменің жарғысында айқындалған ережелерді сактауға;

4) балалардың мемлекеттік мекемеге баруын қамтамасыз етуге;

5) мекеменің педагогикалық және басқа қызметкерлерінің ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;

6) білім беру саласындағы уәкілетті орган белгілеген міндettі мектеп формасына қойылатын талаптарды орындауға;

7) мемлекеттік мекеме белгілеген киім үлгісін сактауға;

ата-аналар (оларды алмастыратын тұлғалар) мекеменің жарғысын, ішкі тәртіп ережелерін сактауға және өз балаларының тәрбиесі мен окуына, сондай-ақ мемлекеттік меншікке құрметпен қарауға міндettі.

мемлекеттік мекемені басқару Қазақстан Республикасының заннамасына, осы жарғыға сәйкес жүзеге асырылады. Алқалы басқарудың нысаны - Қазақстан Республикасының заннамасында белгіленген тәртіппен Педагогикалық кеңес.

мемлекеттік мекемені тікелей басқаруды директор жүзеге асырады.

директор жауапты:

1) мекеме қызметкерлерінің біліктілік деңгейі, оқу жоспарлары мен оқу процесінің кестесіне сәйкес білім беру бағдарламаларын іске асырғаны үшін, білім алушылардың білім сапасы, өмірі мен денсаулығы, оқу процесі кезінде

Қазақстан Республикасы заңнамасында белгіленген тәртіппен мекеме оқушылары мен кызметкерлерінің құқықтары және бостандықтарын сактауға.

2) нормативтік актілерді, облыстық және қалалық / аудандық маңызы бар білім беру органдарының бұйрықтарын, лауазымдық нұсқаулықта белгіленген кызметтік міндеттерді орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін, оның ішінде берілген құқықтарды пайдаланбағаны үшін.

3) білім алушының жеке басына карсы физикалық және (немесе) психикалық зорлық-зомбылыққа байланысты тәрбиенің бір жолғы әдістерін қолданғаны, сондай-ақ кез-келген басқа азғындық әрекеттерді жасағаны үшін директор енбек заңнамасына сәйкес кызметтінен босатылуы мүмкін.

4) өрт қауіпсіздігі, еңбекті корғау, оку үдерісін ұйымдастырудың санитарлық-гигиеналық ережелерін бұзғаны үшін директор Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жауапкершілікке тартылады.

тиісті бейіндер бойынша арнайы педагогикалық немесе кәсіптік білімі бар тұлғалар педагогикалық кызметпен айналысуға рұқсат етіледі. Келесі тұлғалар жұмыс істеуге жіберілмейді:

- 1) медициналық карсы көрсетілімдері бар;
- 2) психиатриялық және (немесе) наркологиялық диспансерде есепте тұрған. Жыл сайын, жылына бір рет, оку жылының басында мұғалім өзінің психиатриялық және (немесе) наркологиялық диспансерде тіркелмегендігін кез-келген заңды түрде растайды;

- 3) соттың заңды күшіне енген үкіміне сәйкес мұғалімнің кәсіби кызметтің жүзеге асыру құқығынан айырылған;

- 4) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен әрекетке қабілетсіз немесе әрекетке қабілетсіз деп танылған;

- 5) Қазақстан Республикасының Енбек кодексінде көзделген шектеулер негізінде жүзеге асырылады;

жұмысқа қабылдау кезінде директор тиісті бос мемлекеттік кызмет орындарын иеленуге қойылатын біліктілік талаптарын басшылыққа алы керек. Тиісті білімсіз оқытушылық кызметпен айналысуға жол берілмейді. Азаматтарды педагогикалық кызметке қабылдау тәртібін бұзғаны үшін директор жеке жауапкершілікке тартылады. Мекеме кызметкерлерінің құқықтары мен міндеттері тиісті лауазымға немесе кызмет түріне Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерімен аныкталады.

мектепті басқару формаларының бірі - педагогикалық кенес. Педагогикалық кенестің құрамына: білім беру ұйымының жетекшісі (тераға), оның орынбасарлары, мұғалімдер, тәрбиешілер, психолог, әлеуметтік педагог, кіреді. Білім беру ұйымының педагогикалық кенесінің отырыстарына ата-аналар комитетінің немесе камкоршылар кенесінің мүшелері шақырылады. Педагогикалық кенестің құрамы оку жылына білім беру ұйымы жетекшісінің бұйрығымен бекітіледі. Педагогикалық кенес өз мүшелерінен бір жыл мерзімге хатшы сайлайды.

педагогикалық кенес қарастырады:

1) білім беру үйімінде құқыктық актілерді іске асыру жөніндегі шаралар;

2) оқу және оку-әдістемелік жұмысының жағдайы, оқытудың барлық түрлерінде оқыту әдістерін жетілдіру, оқытудың жана технологияларын енгізу мәселелері;

3) оқу-тәрбие жұмысын жоспарлау мәселелері;

4) корытынды аттестаттау, оқушыларды емтихандарға өткізу, ұсынылған құжаттар негізінде оқушыларды емтихандардан босату, оқушыларды келесі сыныпқа көшіру немесе оларды екінші жылға қалдыру, оқушыларды грамотамен, мақтау қағаздарымен марапаттау, негізгі орта білімді үздік бітіргені туралы куәлік беру, негізгі орта білім курсын аяқтау туралы куәлік, үздік аттестат, орта жалпы білім туралы куәлік, белгіленген үлгідегі анықтамаларды беру;

5) оқу жүктемесін бөлу, алдын-ала тарифтеу, аттестаттауға дайындық, мұғалімдерді марапаттау және көтермелеу мәселелері.

педагогикалық кеңестің жұмысы оқу жылына арналған жоспарға сәйкес жүзеге асырылады, педагогикалық кеңестің отырысында қаралады және білім беру үйімінде жетекшісі бекітеді. Педагогикалық кеңес жылына кем дегенде бес рет жиналады.

15. Мемлекеттік мекеме қызметті жүзеге асыруга, сондай-ақ осы жарғыда бекітілген өз қызметінің мәні мен мақсаттарына сәйкес келмейтін мәмілелер жасауға құқылы емес.

16. Мемлекеттік мекеме қызметінің мақсаттарына қайшы келетін, Қазақстан Республикасының зандарымен, құрылтай құжаттарымен шектелген немесе оның басшысының жарғылық құзыретін бұза отырып жасаған мәміле: құрылтайшының, тиісті саланың уәкілетті органының, сондай-ақ: оған қатысты құқық субъектісінің осы жарғыда көрсетілген мүлікке қатысты функцияларына қатысты жүзеге асыратын орнанның, осы жарғыда көрсетілген мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті органның талабы бойынша жарамсыз болып танылуы мүмкін.

4 тарау. Мемлекеттік мекемені басқару

17. Мемлекеттік мекемеге жалпы басшылықты Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі жүзеге асырады.

18. Қарағанды облысының әкімдігі мемлекеттік мекемені қайта құру және тарату туралы шешім қабылдайды.

«Қарағанды облысының экономика басқармасы» мемлекеттік мекемесі Қазақстан Республикасының заннамасында белгіленген тәртіппен көлесі функцияларды орындауды:

1) мемлекеттік мекемеге мүлікті бекітіп береді;

2) мемлекеттік мекеменің Жарғысын, бекіту және өзгертулер мен толықтырулар енгізуге;

Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі заңнамада белгіленген тәртіппен келесі функцияларды орындауды:

- 1) мемлекеттік мекеменің директорын тағайындайды;
- 2) мемлекеттік мекеменің жеке қаржыландыру жоспарын бекітеді;
- 3) мемлекеттік мекеме мүлкінің сакталуына бақылауды жүзеге асырады;
- 4) мемлекеттік мекеменің басқару органдарының құрылымын, құрылуы тәртібі мен өкілеттік мерзімін, мемлекеттік мекеменің шешімдер қабылдау тәртібін анықтайды;

5) мемлекеттік мекеме басшысының құқыктарын, міндеттері мен жауапкершілігін, оны лауазымынан босату негіздерін айқындауды;

6) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік мекеменің штаттық кестесін, тарифтік тізімдерін және өзге де қаржы-экономикалық құжаттамасын келіседі;

7) мемлекеттік мекемеге берілген немесе өзінің шаруашылық қызметі нәтижесінде сатып алған мүлікті алып қоюға немесе қайта бөлуге мемлекеттік мүлік жөніндегі үәкілетті органға жазбаша келісім береді;

8) мемлекеттік мекеменің құрылтайшысына мемлекеттік мекемені қайта құру және тарату туралы ұсыныстар енгізеді:

9) осы жарғымен және Қазақстан Республикасының басқа заңнамасымен оған жүктелген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

19. Мемлекеттік мекеменің басшысын білім беру саласындағы үәкілетті орган бекіткен тағайындау ережесіне сәйкес «Қарағанды облысының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесіне тікелей бағынады және мемлекеттік мекемеге жүктелген міндеттердің орындалуы мен оның функцияларын жүзеге асыру үшін жеке жауапкершілікті көтереді.

20. Мемлекеттік мекеменің басшысы мемлекеттік мекеменің жұмысын ұйымдастырады және баскарады, Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесіне тікелей бағынады және мемлекеттік мекемеге жүктелген міндеттердің орындалуы мен оның функцияларын жүзеге асыру үшін жеке жауапкершілікті көтереді.

21. Мемлекеттік мекеменің басшысы бір адамдың басқару қагидаттары бойынша әрекет етеді және Қазақстан Республикасының заңнамасында және осы жарғыда айқындалған оның құзыретіне сәйкес мемлекеттік мекеменің қызметі туралы өз бетінше шешім қабылдайды.

22. Мемлекеттік мекеме жарғысЫнан тыс қызметті жүзеге асыруға бағытталған мемлекеттік мекеме басшысының әрекеттері еңбек міндеттерін бұзу болып табылады және тәртіптік және материалдық жауапкершілікті қолдануға әкеп соғады.

23. Мемлекеттік мекеменің қызметті жүзеге асыруы барысында мемлекеттік мекеме басшысы Қазақстан Республикасы заңнамасында белгіленген тәртіппен:

- 1) мемлекеттік мекеме атынан сенімхатсыз әрекет етеді;
- 2) мемлекеттік органдарда, басқа да ұйымдарда мемлекеттік мекеменің мүддесін білдіреді
- 3) шарттар жасайды;

- 4) сенімхаттар береді;
- 5) мемлекеттік мекеменің іссапарларға, тағылымдамаға, қызметкерлерді қазақстандық және шетелдік оқу орталықтарында оқытуға және қызметкерлердің біліктілігін жоғарылатудың озге де түрлеріне байланысты тәртібі мен жоспарларын бекітеді;
- 6) банк шоттарын ашады;
- 7) барлық қызметкерлер үшін міндетті бұйрықтар шығарады және нұскаулар береді;
- 8) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік мекеменің қызметкерлерін жұмысқа қабылдайды және босатады;
- 9) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік мекеменің қызметкерлеріне көтермелеу шараларын колданады және тәртіптік жазалар қолданады;
- 10) өзінің орынбасарларының және мемлекеттік мекеменің басқа жетекші қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін анықтайды;
- 11) білім беру ұйымындағы сыйайлас жемқорлықтың алдын-алу және алдын-алу шараларын қабылдауды қоса алғанда, сыйайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау бойынша жұмысты ұйымдастырады;
- 12) өзіне Қазақстан Республикасының заңнамасымен, осы жарғымен және Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесімен жүктелген өзге де функцияларды жүзеге асырады.

5 тарау. Мемлекеттік мекеме мүлкінің құрылу тәртібі

24. Мемлекеттік мекеме мүлкін құны оның теңгерімінде айқындалатын заңды тұлғаның активтері құрайды. Мемлекеттік мекеменің мүлкі келесінің:
    - 1) оған меншік иесі берген мүлік;
    - 2) өз қызметі барысында сатып алған мүлік (ақшалай кірістерді қоса алғанда);
    - 3) Қазақстан Республикасының заңнамасымен тыйым салынбаған өзге де қаржық өздере себінен құрылады.
  25. Мемлекеттік мекеме дербес иеліктен шығаруға немесе оған бекітілген мүлік пен оған смета қаражаты бойынша мүлікке өзгеше тәсілмен иелік етуге бөлінген құқығы жок.
  26. Мемлекеттік мекеменің қызметі Қарағанды облысының бюджетінен қаржыландырылады.
  27. Мемлекеттік мекеме Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бухгалтерлік есепті жүргізеді және есептер ұсынады.
- Мемлекеттік мекеменің есебі мен есеп беруін мемлекеттік мекеменің басқару органы барлық келесі функциялармен жүзеге асыра алады.
28. Мемлекеттік мекеменің қаржылық-шаруашылық қызметін тексеру және ревизия Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

6 тарау. Мемлекеттік мекемедегі жұмыс тәртібі

29. Мемлекеттік мекеменің жұмыс тәртібі ішкі еңбек тәртібінің қағидаларымен белгіленеді және Қазакстан Республикасы еңбек заңнамасының нормаларына қайшы келмеуі тиіс.

7 тарау. Құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі

30. Мемлекеттік мекеменің құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар құрылтайшының немесе осы шешімді қабылдаған органның шешімі бойынша қолданыстағы заңнамада айқындалған өкілеттіктерге сәйкес енгізіледі. «Занды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді тіркеу туралы» Қазакстан Республикасының Заңына сәйкес құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу, аумактық әділет органдарында мемлекеттік тіркеу рәсімінен өтеді.

8 тарау. Мемлекеттік мекемені қайта ұйымдастыру және тарату шарттары

31. Коммуналдық мемлекеттік мекемені қайта құру және тарату Қарағанды облысы әкімдігінің шешімімен жүзеге асырылады.

32. Мемлекеттік мекеме заң актілерінде көзделген басқа негіздер бойынша да таратылады.

33. Мемлекеттік мекемені қайта құруды және таратуды «Қарағанды облысының білім басқармасы» мемлекеттік мекемесімен келісім бойынша Қарағанды облысының әкімдігі жүзеге асырады.

34. Таратылған мемлекеттік мекеменің несие берушілердің талаптары қанағаттандырылғаннан кейін қалған мүлкін «Қарағанды облысының экономика басқармасы» мемлекеттік мекемесі қайта бөледі.

35. Таратылған мемлекеттік мекеменің ақшасы, оның ішінде кредиторлардың талаптары қанағаттандырылғаннан кейін қалған осы занды тұлғаның мүлкін сату нәтижесінде алынған қаражат тиісті бюджеттің кірісіне есептеледі.

9 тарау. Мемлекеттік мекеменің филиалдары мен өкілдіктері туралы мәліметтер

36. Мемлекеттік мекеменің филиалдары мен өкілдіктері жок.

Директор

С.Т. Сыздыкова

(қолы)